

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. D.**, bývajúceho v K., podnikajúceho pod obchodným menom K., so sídlom v K., IČO: X., proti odporcovi **Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce**, so sídlom v Michalovciach, Saleziánov č. 1, o zaplatenie **3 383,16 €** s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 8 C 110/2011, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 12. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 75/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 12. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 75/2012 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce platobným rozkazom z 30. septembra 2011 č.k. 8 C 110/2011-55 uložil odporcovi, aby do 15 dní buď zaplatil navrhovateľovi sumu 3 383,16 € s príslušenstvom konkretizovaným v platobnom rozkaze, alebo v tej istej lehote podal odpor (§ 172 ods. 1 O.s.p.).

Odpor, ktorý podal odporca proti tomuto platobnému rozkazu, odmietol Okresný súd Michalovce uznesením z 15. februára 2012 č.k. 8 C 110/2011-62; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že odporca prevzal platobný rozkaz 6. októbra 2011, odpor ale podal oneskorene – 24. októbra 2011 (§ 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p.). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukázaním na § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti odmietajúcemu uzneseniu súdu prvého stupňa podal odporca odvolanie dôvodiac, že odpor podal v zákonom určenej lehote. Platobný rozkaz za neho 6. októbra 2011

prevzal pracovník, ktorý na to nebol oprávnený. Toto „doručenie“ nevyvolalo účinky, ktoré má zákonu zodpovedajúce doručenie. Keďže platobný rozkaz nebol riadne doručený, nemohla začať plynúť lehota na podanie odporu. Vzhľadom na to nemal byť odpor považovaný za oneskorene podaný; procesné predpoklady pre jeho odmietnutie podľa § 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p. neboli dané.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 12. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 75/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Vychádzal z toho, že platobný rozkaz prevzal osobne pracovník odporcu 6. októbra 2011, posledný deň lehoty 15 dní na podanie odporu bol 21. október 2011, odporca ale odpor podal osobne na súde prvého stupňa až 24. októbra 2011, teda oneskorene. V odôvodnení odvolací súd konštatoval, že „v riešenej veci treba aplikovať § 45 ods. 1 O.s.p., lebo doručovanie bolo vykonané poštou“. Odvolací súd, citujúc ustanovenia § 45 ods. 2 O.s.p. a § 48 ods. 1 O.s.p., ďalej uviedol, že „uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 8 C 110/2011-62 prevzal splnomocnenec dňa 20. februára 2012 odporcu, pričom na obdĺžnikovom odtlačku úradnej pečiatky je uvedený len názov splnomocnenec a dátum, ktorý je čitateľný“. Z toho odvolací súd vyvodil, že platobný rozkaz bol doručený splnomocnencovi, ktorý svoje splnomocnenie sám vyznačil pri doručení tohto rozhodnutia. Nič preto nepotvrďuje názor, že tento splnomocnenec nebol oprávnený preberať za odporcu jemu určené písomnosti. Odvolací súd dodal, že „zo žiadneho iného ustanovenia O.s.p. nevyplýva, že by za právnické osoby mali preberať zásielky určené do vlastných rúk len pracovníci bez interného predpisu, pretože by to odporovalo z praktického hľadiska základným zásadám a princípom doručovania podľa Občianskeho súdneho poriadku a nebolo by to ani praktické, ak by sa použil iný výklad“. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal odporca dovolanie s odôvodnením, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K tejto procesnej vade došlo tým, že súd prvého stupňa odmietol jeho odpor proti platobnému rozkazu podľa § 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p. i keď neboli splnené procesné predpoklady pre tento postup a odvolací súd túto procesnú vadu neodstránil. Uviedol, že za účelom preberania jemu určených písomností zriadil podateľňu a určil, ktorí pracovníci podateľne sú oprávnení prijímať jemu určené písomnosti (§ 48 ods. 1 O.s.p.). Platobný rozkaz mal byť doručený do vlastných rúk; jeho náhradné doručenie vylučuje § 173 O.s.p. V danom prípade platobný rozkaz prevzal priamo na súde prvého stupňa taký jeho pracovník, ktorý na to nebol

oprávnený. V dôsledku nesprávneho doručenia platobného rozkazu ani nezačala plynúť lehota na podanie odporu proti nemu. Odvolací súd na tieto okolnosti neprihliadol a postup pri doručovaní platobného rozkazu posudzoval „zjavne nesprávne“ (v rozpore so skutočnosťou a obsahom spisu uviedol, že išlo o doručovanie „poštou“ a písomnosť prevzal „splnomocnenec“). Nezohľadnil ani argumentáciu odporcu v odvolaní, ktorá poukazovala na to, že nedošlo k riadnemu doručeniu platobného rozkazu. Odporca z týchto dôvodov žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa odmietajúce odpor proti platobnému rozkazu. Prípustnosť dovolania odporcu preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

V danom prípade by prípustnosť podaného dovolania zakladala len procesná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. Dovolací súd je povinný skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z vád vymenovaných v tomto ustanovení (viď § 242 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Odporca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; existencia vád tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

O postup odnímajúci účastníkovi možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) ide tiež vtedy, ak súd prvého stupňa odmietol odpor proti platobnému rozkazu podľa ustanovenia § 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p., hoci procesné predpoklady pre to neboli dané (viď rozhodnutie uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 13/1999), a odvolací súd túto procesnú vadu konania neodstránil (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). V danom prípade dovolateľ tvrdí, že možnosť konať pred súdom mu bola odňatá (§ 237 písm. f/ O.s.p.) práve týmto nesprávnym postupom súdov, a to vo väzbe na zákonu sa priečiaci postup pri doručovaní platobného rozkazu Okresného súdu Michalovce z 30. septembra 2011 č.k. 8 C 110/2011-55.

Doručovanie je procesná činnosť súdu, cieľom ktorej je dosiahnuť, aby účastníci konania alebo iné osoby zúčastnené na konaní dostali potrebné písomnosti (rôzne podania, predvolania, písomné poučenia, výzvy, rozhodnutia a pod.). Doručovanie má pre občianske súdne konanie i pre samo rozhodnutie súdu veľký význam. S riadnym doručením, ktoré bolo uskutočnené v súlade so zákonom, je späté plynutie rôznych procesných lehôt, je na ňom závislý priebeh celého konania a súčasne tiež zachovanie základných zásad občianskeho súdneho konania.

Súd doručuje písomnosť sám alebo poštou (§ 45 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti. Ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať, ostatné písomnosti ktorémukoľvek ich pracovníkovi, ktorý písomnosti prijme (§ 48 ods. 1 O.s.p.).

O tom, ktorá z osôb začlenených do organizačnej štruktúry niektorého orgánu alebo právnickej osoby je oprávnená preberať zásielky určené tomuto orgánu alebo právnickej osobe, rozhoduje autonómne adresát zásielky. Ustanovenie § 48 ods. 1 veta prvá O.s.p. nepredpisuje žiadnu formu, ktorú má mať poverenie oprávňujúce určitého pracovníka, aby za takéhoto adresáta prijímal jemu určené zásielky. Poverenie môže byť preto realizované nielen výslovne (ústne alebo písomne), ale tiež konkludentne (napríklad zriadením podateľne – organizačného útvaru orgánu alebo právnickej osoby vyčleneného za účelom prijímania zásielok – a zaradením určitého pracovníka do tohto organizačného útvaru s tým, že v ňom má plniť pracovné úlohy). Kto realizuje doručenie (§ 45 ods. 1 veta prvá O.s.p.), je povinný zachovať zákonom stanovený spôsob doručenia a dbať, aby doručenie malo zákonom predpokladané účinky; pri doručovaní zásielok subjektom uvedeným v § 48 ods. 1 veta prvá O.s.p. je povinný skúmať, či doručovanú písomnosť za adresáta preberá ten pracovník orgánu alebo právnickej osoby, koho adresát určil za oprávneného na prijímanie jemu určených zásielok. Len riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má totiž účinky predpokladané zákonom (viď primerane R 19/1968).

Nie každé prevzatie písomnosti, ktorá je adresovaná orgánu alebo právnickej osobe, niektorým z pracovníkom orgánu alebo právnickej osoby má právne účinky riadneho

doručenia v zmysle § 48 ods. 1 veta prvá O.s.p. Pokiaľ takýto adresát zásielky určí pracovníkov oprávnených za neho prijímať písomnosti, čo sa navonok prejaví napríklad vystavením osobitného poverenia alebo zriadením podateľne adresáta a zaradením pracovníkov do nej, platí, že prevzatím písomnosti adresovanej orgánu alebo právnickej osobe niektorým z týchto pracovníkov došlo k účinnému doručeniu v zmysle § 48 ods. 1 veta prvá O.s.p. Ak však doručovaná písomnosť nebola odovzdaná pracovníkovi podateľne či inej osobe preukazujúcej jej oprávnenie prijímať za adresáta zásielky, ale v rozpore s uvedeným ustanovením takému pracovníkovi orgánu alebo právnickej osoby, ktorý nebol poverený, aby za orgán alebo právnickú osobu prijímal písomnosti, nejde o doručenie vyvolávajúce účinky riadneho doručenia.

V preskúmvanej veci zo spisu vyplýva, že platobný rozkaz nebol odporcovi doručovaný poštou. Platobný rozkaz 6. novembra 2011 za odporcu neprevzal splnomocnenec; osoba, ktorá platobný rozkaz za odporcu prevzala, sa v uvedený deň nepreukázala dokladom splnomocnenca. Platobný rozkaz bol teda doručovaný iným spôsobom, než uviedol odvolací súd; doručovaný bol – ako tomu nasvedčuje spis – na súde prvého stupňa, avšak bez zachovania postupu upraveného v § 140 a 142 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy.

V spise je k č.l. 155 pripojená „doručenka pre súdneho doručovateľa“, ktorej obsah nasvedčuje tomu, že platobný rozkaz prevzal 6. októbra 2011 na súde prvého stupňa bližšie neurčený pracovník odporcu, ktorý jeho prevzatie potvrdil odtlačkom pečiatky odporcu a svojím nečitateľným podpisom. Odporca však už v odpore uviedol, že platobný rozkaz mu nebol doručený 6. novembra 2011, ale až 10. októbra 2011 (viď č.l. 56 spisu). Na tom zotrval aj v odvolaní (č.l. 67 spisu), v ktorom svoju argumentáciu spresnil v tom zmysle, že platobný rozkaz za neho neprevzal oprávnený pracovník jeho podateľne, ale v rozpore s prijatými internými predpismi pracovník, ktorého na to nepoveril. Správnosť skutkového zistenia o dni doručenia platobného rozkazu (6. októbra 2011), z ktorého vychádzali sudy oboch nižších stupňov, bol tým spochybnený.

Dovolací súd konštatuje, že žiadna súčasť spisu neumožňuje v danom prípade prijať záver, že pri doručovaní platobného rozkazu bolo skúmané, či osoba, ktorá ho za odporcu preberá, je jeho pracovník oprávnený prijímať zásielky určené odporcovi (§ 48 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Nevyhnutné šetrenie, ktoré malo byť zamerané na bližšie ozrejmienie okolností

doručenia platobného rozkazu a odstránenie pochybností o riadnom doručení, súdy nevykonali.

Keďže a/ obsah spisu nedáva žiadny podklad pre záver, že pri doručovaní platobného rozkazu bolo zistené, že ten, kto platobný rozkaz za odporcu prevzal, bol 6. októbra 2011 pracovníkom oprávneným za odporcu prijímať písomnosti (§ 48 ods. 1 veta prvá O.s.p.), a b/ nebolo vykonané nevyhnutné šetrenie za účelom odstránenia pochybností, či vôbec, prípadne kedy bol v danom prípade platobný rozkaz odporcovi doručený (6. októbra 2011 alebo 10. októbra 2011), možno mať „rozumné pochybnosti“ (viď III. ÚS 331/04) o riadnom doručení platobného rozkazu a správnosti záverov súdov o plynutí lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu.

Ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (porovnaj III. ÚS 331/04). Vzhľadom na predmetné pochybnosti bolo v preskúmvanej veci potrebné vychádzať z predpokladu, že odpor proti platobnému rozkazu bol podaný v zákonnej lehote.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že odporca v danom prípade opodstatnene namietol, že mu postupom súdov bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Jeho odpor proti platobnému rozkazu bol totiž odmietnutý ako oneskorene podaný, i keď procesné predpoklady pre tento postup neboli dané.

Výskyt niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovoľaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 a 2 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovoľaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovoľacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. augusta 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková